

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора Лупиря Андрія Вікторовича на дисертаційну роботу Зіня Дмитра Миколайовича «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія

Актуальність обраної теми дисертації.

Метою дисертаційної роботи є підвищення якості діагностики центрального апное сну при хропінні. Хропіння є дуже поширеним явищем, а розлади дихання під час сну – апное, є небезпечним проявом. Якщо діагностика обструктивного компоненту апное не викликає труднощів і описана багатьма авторами, то центральний компонент апное сну залишається мало вивченою проблемою. Важливим питанням є прогнозування таких станів та своєчасна їх діагностика. Отже, обрана тема дисертаційного дослідження є актуальною.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконувалась в рамках науково-дослідної теми Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» № держреєстрації 0121U107521. Дисертаційне дослідження схвалено Комітетом з біоетики та деонтології Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України»

Оцінка структури, змісту та форми дисертації.

Дисертацію викладено на 165 сторінках українською мовою. Вона складається зі вступу, 6 розділів: огляду даних літератури та 5 розділів власних досліджень, висновків, практичних рекомендацій і списку використаних джерел, що містить 113 робіт (4 кирилицею та 109 латиницею). Робота ілюстрована 16 таблицями та 54 рисунками. Назва роботи відповідає її змісту.

У Вступі представлено мету і завдання дослідження, наукову новизну та практичну значимість роботи, перелік публікацій та дані щодо впровадження результатів роботи в практику.

Перший розділ «Огляд літератури» містить відомості про хропіння як патологічне явища, механізми розвитку апное сну, центральної регуляції дихання, діагностики та лікування апное та хропіння.

В розділі 2 «Матеріали і методи дослідження» охарактеризовано застосовані методи дослідження та обстежуваних хворих з хропінням та апное.

В розділі 3 «Клінічна характеристика та якість життя пацієнтів з хропінням» наведено дані клінічного обстеження, вивчення скарг, та супутня патологія у хворих з хропінням. Наведено також результати оцінки якості життя пацієнтів з хропінням за даними анкетування і показано, що хропіння та апное сну має комплексний негативний вплив на якість життя пацієнтів.

У розділі 4 «Стан верхніх дихальних шляхів та дані кардіореспіраторного моніторингу у хворих з хропінням» представлені результати ендоскопічних досліджень ЛОР-органів та верхніх дихальних шляхів у хворих з хропінням та апное. Охарактеризовано інформативність кількох типів функціонального ендоскопічного обстеження у пацієнтів з хропінням, доведено, що медикаментозно-індукована сліп-ендоскопія має більшу діагностичну цінність, ніж маневр Мюллера. У розділі детально розглянуті результати кардіореспіраторного моніторингу у хворих із хропінням та апное та наведено підтверджуючі висновки дані полісомнографії

Розділ 5 «Стан біоелектричної активності головного мозку за даними електроенцефалографії у хворих з хропінням» містить дані електроенцефалографії у осіб з хропінням та апное сну. Автором визначено особливості біоелектричної активності головного мозку у пацієнтів з хропінням та центральним компонентом апное сну. Застосування статистичного кореляційного аналізу дозволило автору визначити співвідношення між показниками біоелектричної активності головного мозку та кількістю центральних апное сну у пацієнтів з хропінням. При цьому найбільші

кореляційні зв'язки було виявлено між абсолютним значенням кількості центральних апное та вмістом повільних хвиль у потиличних відведеннях ЕЕГ.

Розділ 5 «Аналіз та узагальнення результатів проведених досліджень» містить стислий виклад результатів проведеної наукової роботи, узагальнює отримані дані та обґрунтовує зроблені автором висновки.

Висновки та практичні рекомендації обґрунтовані, повністю відповідають змісту і меті дослідження.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 3 статті в спеціалізованих фахових виданнях, з яких 1 одноосібна, та 5 публікації в матеріалах наукових конференцій та конгресів. Наукові публікації за кількістю і якістю відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 (зі змінами). Результати проведених досліджень повністю відображені в опублікованих наукових працях.

Наукова новизна результатів проведених досліджень

Дисертантом отримано нові наукові дані про розвиток центральних апное сну у пацієнтів з хропінням. На основі вивчення біоелектричної активності головного мозку за даними ЕЕГ та даних кардіореспіраторного моніторингу показано, що ознаки порушення функціонального стану стовбуромозкових структур головного мозку, в тому числі дихальних центрів, за даними ЕЕГ, можуть бути підґрунтям для розвитку центральних апное сну у пацієнтів з хропінням.

Доведено, що зміни відсоткового вмісту повільних ритмів ЕЕГ мають кореляційний зв'язок з кількістю центральних апное сну у пацієнтів з хропінням. Виявлено дуже сильний прямий кореляційний зв'язок між

показником абсолютної кількості центральних апное сну та відсотковим вмістом дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції у потиличному відведенні.

Визначено, що достовірне зростання у пацієнтів з хропінням відсоткового вмісту тета- та дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції порівняно з фоновим записом особливо у потиличному відведенні є ознакою наявності центральних апное сну.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації

Основні положення дисертаційної роботи є обґрунтованими, оскільки обстежено достатню кількість пацієнтів з сучасними інструментальними дослідженнями, застосований адекватний методологічний підхід і проведений коректний аналіз отриманих даних. Робота виконана на високому науково-методичному рівні. Висновки дисертації та практичні рекомендації ґрунтуються на результатах проведених досліджень, змістовні, мають суттєву новизну.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Поставлені в дисертації наукові завдання виконані, мета досягнута. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Дисертант демонструє достатній рівень оволодіння методологією наукової діяльності.

Практичне значення отриманих результатів.

Виділені інформативні, в тому числі об'єктивні, критерії діагностики центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням.

Показано, що хропіння та обструктивні апное сну мають комплексний негативний вплив на якість життя пацієнтів.

Визначено, що медикаментозно індукована сліп-ендоскопія є більш інформативною порівняно з маневром Мюллера для виявлення характеру обструкції верхніх дихальних шляхів у пацієнтів з хропінням. Доведено, що використання дексметомідину для анестезії під час сліп-ендоскопії дозволяє

отримати вищу чутливість та специфічність цього методу для диференціальної діагностики.

Доведено, що для діагностики і прогнозування центральних апное сну у пацієнтів з хронічним інформативним є аналіз повільнохвильової активності в лобних та потиличних відведеннях ЕЕГ при гіпервентиляції з урахуванням результатів кардіореспіраторного моніторингу

Результати проведених досліджень впроваджені в роботі відділу голосу і слуху та Центру кохлеарної імплантації Державної установи “Інститут оториноларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України” (Київ), клініки «RHINO» (Київ).

Відповідність дисертаційного дослідження вимогам академічної доброчесності

В дисертаційній роботі Зіня Д.М. не виявлено порушень академічної доброчесності в розумінні Закону «Про освіту», не встановлено ознак академічного плагіату, фальсифікації чи інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконання дисертантом представленого наукового дослідження. Текст дисертаційної роботи є оригінальним, цитування даних інших авторів коректне.

Відзначені недоліки та пропозиції для обговорення

Під час рецензування роботи виникли такі зауваження і запитання:

Зауваження:

1. Можливо, опис методики сліп-ендоскопії та анкетування, доречно було б перенести у розділ 2 «Матеріали і методи».
2. Деякі фрагменти тексту у розділах занадто розлогі, інформацію можна було б викласти лаконічніше.
3. Є погрішності у оформленні списку літератури

Запитання:

1. Поясніть на підставі яких досліджень зроблено заключення, що виявлене центральне апное є проявом первинного порушення центральної регуляції дихання, а не вторинним наслідком тяжкої обструкції, гіпоксемії?

2. Як результати Вашої роботи можуть змінювати загальноприйнятий алгоритм обстеження пацієнта з хропінням?
3. Яке нейрофізіологічне обґрунтування має перевага потиличної ділянки над іншими відведеннями, саме над фронтальними або центральними відведеннями?
4. Чи не може саме введення дексмететомідину змінювати фізіологію сну та впливати на тонус м'язів верхніх дихальних шляхів?

Перелічені зауваження не носять принципового характеру і не знижують наукової та практичної цінності отриманих автором результатів.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Зіня Дмитра Миколайовича «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є самостійною завершеною науково-дослідною роботою, яка виконана дисертантом особисто на сучасному науково-методичному рівні, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Робота містить нові наукові дані щодо функціонального стану ЦНС за даними електроенцефалографії з урахуванням результатів кардіореспіраторного моніторингу, стану ЛОР-органів та верхніх дихальних шляхів у пацієнтів з хропінням та наявністю центрального апное сну, що в сукупності вирішує науково-практичне завдання підвищення якості діагностики та прогнозування розвитку центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням, що має суттєве значення для отоларингології.

За актуальністю обраної теми, науковою новизною, практичним значенням результатів, сучасним методичним рівнем виконання, обґрунтованістю і достовірністю положень та повнотою їх опублікування дисертаційна робота Зіня Дмитра Миколайовича «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової

установи, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) у частині присудження ступеня доктора філософії. Дисертант Зінь Дмитро Миколайович має необхідний рівень наукової кваліфікації і заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія в галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

Офіційний опонент

Завідувач кафедри

оториноларингології

Харківського національного

медичного університету

доктор медичних наук, професор

Андрій ЛУПІР

